STANOWISKO ZWIĄZKU RZEMIOSŁA POLSKIEGO
w sprawie
STOSOWANIA ALTERNATYWNYCH METOD ROZWIĄZYWANIA SPORÓW W RELACJACH POMIĘDZY PRZEDSIĘBIORSTWAMI W UNII EUROPEJSKIEJ[1]

w ramach badania ankietowego realizowanego na zlecenie Komisji Europejskiej

Zbiorowa wypowiedź przedstawicieli Branży Budowlanej

WSTĘP

Związek Rzemiosła Polskiego (ZRP) jest ogólnopolską, społeczno-zawodową organizacją samorządu gospodarczego, działającą od 1933 roku. Od 2001 r. posiada status reprezentatywnej organizacji pracodawców. Reprezentuje sektor małych i średnich przedsiębiorstw. Związek, jako członek Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, opiniuje założenia i projekty aktów prawnych i programów dot. polityki publicznej. Zrzesza 26 izb rzemiosła i przedsiębiorczości działających na szczeblu województw, a poprzez izby lokalne cechy rzemiosł, wśród nich cechy branży budowlanej. Ponadto, kwestie branżowe omawiane są na forum Rady Branżowej Rzemiosła Polskiego, która jest ciałem opiniodawczo-doradczym Zarządu ZRP.

ZRP jest członkiem Europejskiej Unii Rzemiosła, Małych i Średnich Przedsiębiorstw (UEAPME), dzięki czemu jest aktywny również na polu europejskiego dialogu społecznego.

Kontekst

Europejska Unia Rzemiosła Małych i Średnich Przedsiębiorstw (UEAPME) uczestniczy w badaniu realizowanym przez Ecorys – firmę konsultingową wykonującą zadanie zlecone przez Komisję Europejską (KE), dotyczące zbadania sytuacji w różnych państwach członkowskich Unii Europejskiej w zakresie rozwiązywania sporów między przedsiębiorstwami z wykorzystaniem tzw. alternatywnych metod rozwiązywania sporów (ADR).

W odpowiedzi na zaproszenie UEAPME skierowane do organizacji członkowskich, Związek Rzemiosła Polskiego (ZRP) zdecydował przygotować stanowisko w przedmiotowej sprawie bazując na konsultacjach wewnętrznych z udziałem ekspertów branżowych ds. europejskich w projekcie "Branże w dialogu" oraz przedstawicieli Ogólnopolskiej Komisji Rzemiosł Budowlanych i Producentów Materiałów Budowlanych ZRP, jak również ich współpracowników.

Tło sytuacyjne

[1] Tłumaczenie kwestionariusza z j.angielskiego na j.polski wykonał Związek Rzemiosła Polskiego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu „Branże w dialogu".

Komisja Europejska rozważa, czy przedsiębiorstwa, a szczególnie MŚP, potrzebują tańszych, szybszych i bardziej skutecznych metod rozwiązywania sporów z innymi przedsiębiorstwami niż te proponowane przez systemy sądownictwa w państwach członkowskich. Komisja zakłada, że dzięki takim rozwiązaniom znaczna liczba sporów nie trafiałaby do sądu, ponieważ przedsiębiorstwa mogłyby korzystać z bardziej skutecznych i wydajnych pozasądowych systemów uzyskiwania rekompensaty. Ponadto, zdaniem KE stosowanie ADR w rozwiązywaniu sporów przyniosłoby także korzyści finansowe dla przedsiębiorstw – gdyż systemu ADR najprawdopodobniej byłyby tańsze, szybsze i mniej skomplikowane niż korzystanie z systemu sądownictwa. Komisja argumentuje, że małe przedsiębiorstwa mogłyby skupić się na swojej działalności zamiast tracić czas, pieniądze i wysiłki na spory sądowe. Przedsiębiorstwa mogłyby być bardziej skłonne do podejmowania działalności gospodarczej zagranicą, gdyby uzyskanie rekompensaty było łatwiejsze, tzn. gdyby w razie sporu dostęp do metod ADR był łatwiejszy. Tego rodzaju zmiany mogłyby przynieść korzyści dla handlu transgranicznego, jednocześnie przyczyniając się do osiągnięcia trwałego wzrostu gospodarczego w UE.

Rozważany Instrument ADR B2B (*business to business = w relacjach między przedsiębiorcami*) mógłby zdaniem KE stanowić uzupełnienie wniosków ustawodawczych dotyczących ADR i ODR[2] w relacjach z klientem przyjętych przez Komisję 29 listopada 2011 r. Rozważane przez Komisję propozycje są również przedmiotem dyskusji w Parlamencie Europejskim i Radzie. Komisja zakłada ponadto, że wnioski Komisji dotyczące ADR i ODR uzupełniłyby inne instrumenty unijne, tj. dyrektywę mediacyjną w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych, a także zalecenia Komisji z 1998 i 2001 r. w sprawie zasad organizacji i działania organów powołanych do polubownego załatwiania sporów i w sprawie zasad dotyczących podmiotów pozasądowych uczestniczących w polubownym rozstrzyganiu sporów konsumenckich.

Główne przyczyny i bariery w korzystaniu z ADR[3] – Alternatywnych Metod Rozwiązywania sporów - w sporach pomiędzy przedsiębiorstwami

W większości przypadków, relacje biznesowe pomiędzy przedsiębiorstwami podlegają postanowieniom zawartym w podpisanych przez nie umowach. Większość z tych umów zawiera konkretne zapisy (klauzule) dotyczące prawa właściwego i właściwości miejscowej sądu. Zapisy te, bardzo często, kierują spory wynikające z, lub odnoszące się do realizacji umowy, do rozwiązania przez konkretny sąd, czy trybunał arbitrażowy, lub też proponują innego rodzaju rozwiązanie, jak np. mediacje czy negocjacje. W przypadku wyniknięcia sporu, firmy mają umowny obowiązek przestrzegania takich zapisów.

Mając na uwadze powyższe, niniejsza część badania ma na celu ustalenie, w których branżach alternatywne metody rozwiązywania sporów pomiędzy przedsiębiorstwami są najczęściej wykorzystywane oraz z jakich przyczyn, a także określenie, jakie są główne bariery uniemożliwiające rozwiązywanie sporów z wykorzystaniem ADR w Państwa kraju. Raporty Krajowe, który powstaną na bazie otrzymanych odpowiedzi mają również pokazać sposoby wyboru alternatywnej metody rozwiązywania sporów, w zależności czy ma to miejsce przed powstaniem sporu (zazwyczaj poprzez zawarcie odpowiedniego zapisu w treści umowy), czy też dopiero po jego ujawnieniu się.

Kwestionariusz przeznaczony jest zarówno dla organizacji msp jak i pojedynczych przedsiębiorców

[2] Internetowy system rozstrzygania sporów = ODR (ang. *Online Dispute Resolution*)
[3] ADR = ang. Alternative Dispute Resolution, pl. Alternatywne Metody Rozwiązywania Sporów

1. Ogólne informacje na temat strony udzielającej odpowiedzi [4]

Organizacja /przedsiębiorstwo lub typ organizacji/ przedsiębiorstw	**ZWIĄZEK RZEMIOSŁA POLSKIEGO**
Branża	**ORGANIZACJA SAMORZĄDU GOSPODARCZEGO RZEMIOSŁA I MŚP; PARTNER SPOŁECZNY (wypowiedź w imieniu branży budowlanej)[5]**
Adres e-mail*	nza@zrp.pl; biuro@branzewdialogu.pl

1.1 Wykorzystanie alternatywnych metod rozwiązywania sporów w sektorze przedsiębiorstw

1. W których sektorach w Państwa kraju najczęściej wykorzystywane są alternatywne metody rozwiązywania sporów pomiędzy przedsiębiorstwami? Proszę uszeregować pięć z następujących sektorów według częstotliwości korzystania z alternatywnych metod rozwiązywania sporów (5 – najczęściej, 1 – najrzadziej):

Ocenić 5 sektorów	Sektory
5	Sektory surowcowe / rolnictwo
2 x[6] 4 2	Sektor produkcji / towarów
X	Usługi komunalne
4 x 5 5 3 5	Budownictwo
3 4 4	Handel

[4] W polach oznaczonych gwiazdką informacje podaje się na zasadzie dobrowolności.

[5] Uczestnicy wywiadu zrealizowanego przez ZRP (kolory czcionki w tym akapicie skorelowane są z kolorem informacji w kwestionariuszu, sygnalizują jakiej odpowiedzi udzieliła każda z n/w osób, samodzielnie lub w imieniu grupy) :

- Reginald Jaworski, ekspert branżowy ds. europejskich w projekcie Branże w dialogu, przedsiębiorca, Plumbing Enterprise, reginald.jaworski@biznespoczta.pl (wypowiedź w imieniu grupy przedsiębiorców, łącznie 9 osób)
- Waldemar Mazan, wiceprezes Konfederacji Budownictwa i Nieruchomości; współpracownik Ogólnopolskiej Komisji Rzemiosł Budowlanych i Producentów Materiałów Budowlanych ZRP, w_mazan@wp.pl (na podstawie doświadczeń członków Konfederacji)
- Zbigniew Sulżycki, ekspert branżowy ds. europejskich w projekcie Branże w dialogu, przedsiębiorca, branża szklarska;
- Piotr Szczegot, Przewodniczący Ogólnopolskiej Komisji Rzemiosł Budowlanych i Producentów Materiałów Budowlanych ZRP, przedsiębiorca, branża elektroenergetyczna; piomex@wp.pl
- Jacek Trela, ekspert branżowy ds. europejskich w projekcie Branże w dialogu, dyrektor firmy branży budowlanej; biuro@jacze.pl
- Marek Tenczynski, ekspert branżowy ds. europejskich w projekcie Branże w dialogu, przedsiębiorca, Zakład Usług Inżynieryjno-Budowlanych DEM Marek Tenczynski; marektenczynski@gmail.com (wypowiedź w imieniu grupy przedsiębiorców, łącznie 7 osób)

[6] respondent nie uszeregował swoich odpowiedzi

3	Transport (wodny, drogowy, lotniczy)
2 2	Komunikacja
2	Usługi finansowe / ubezpieczenia
	Inne usługi dla biznesu / teleinformatyczne
1 1 1 1	Rekreacja / turystyka
5 3 3	Handel detaliczny
1 4	Naruszenia praw do znaku towarowego / własności przemysłowej
x	Inne (proszę określić jakie) gospodarka nieruchomościami

Uwagi i źródła do informacji zawartych w tabeli powyżej:

Doświadczenia pracodawców branży budowlanej oraz gospodarki nieruchomościami i ich współpracowników

1.2 Powody korzystania z alternatywnych metod rozwiązywania sporów oraz powody, dla których przedsiębiorstwa nie godzą się na alternatywne metody rozwiązywania sporów PRZED wyniknięciem sporu (np. poprzez włączenie odpowiedniego zapisu do umowy).

2. Prosimy wybrać 5 najczęstszych POWODÓW, dla których, według Pani/Pana, firmy umieszczają zapisy o alternatywnych metodach rozwiązywania sporów w umowach? Prosimy wybrać i uszeregować pięć najważniejszych powodów według hierarchii ważności (5 – najczęstszy, 1 – najrzadszy):

Wybrać i Ocenić 5 głównych powodów	Powody dla których firmy umieszczają zapisy o alternatywnych metodach rozwiązywania sporów w umowach
5	Za radą prawnika zatrudnionego w firmie na stałe
1 1 5 4	Za radą prawnika zewnętrznego
	Aby obniżyć koszty (koszty procesu > koszty ADR)
5	Aby zaoszczędzić czas (czas procesu > czas ADR)
4	Aby mieć więcej kontroli nad procesem rozwiązywania sporu
2 x 1	Aby móc pośrednio lub bezpośrednio wybrać osobę odpowiedzialną za rozwiązanie sporu (np. arbitra, mediatora)
3 x 3	Aby w szerszym zakresie uwzględnić interesy stron
X 4 4 3	Aby mieć większy wpływ na wynik sporu
3 2	Aby zachować stosunki biznesowe
2	Aby uniknąć procesu transgranicznego
4 3 2 2	Aby uniknąć precedensów prawnych
5 5	Z nakazu sądu / obowiązku prawnego
	Jest to typowa praktyka w branży

X 1	Taka jest polityka firmy
X 1	Aby zachować poufność postępowania
	Inne...
	Inne...

3. Prosimy wybrać 5 najczęstszych BARIER, z powodu których, według Pani/Pana, firmy nie godzą się na alternatywne metody rozwiązywania sporów PRZED wyniknięciem sporu (np. poprzez włączenie odpowiedniego zapisu do umowy)? (5 – najczęściej, 1 – najrzadziej)

Ocenić 5 głównych powodów	Powody dla których firmy nie umieszczają zapisów o alternatywnych metodach rozwiązywania sporów w umowach
X 5 1	Obecnie stosowane wzory umów nie zawierają tego typu zapisów
4 5 4 4	Zmiana umowy ogólnej byłaby zbyt skomplikowana, utrudnia to biurokracja (zwłaszcza w dużej organizacji)
X 4 4	O metodach rozwiązywania sporów decydują prawnicy firmy, a oni preferują drogę sądową
3 3 3	Prawnicy zewnętrzni doradzają drogę sądową, nie ADR
3 2 3	Decyzja może potencjalnie nie być wiążąca (np. w przypadku mediacji)
2 1	ADR nie trzymają się jasno określonych procedur prawnych
2	Brak zaufania do neutralności arbitrów/mediatorów
2	Obawa, że ADR mogą być nadużywane przez silniejszego przeciwnika
1 x 5	Brak wiedzy o istnieniu usługodawców z zakresu ADR
X	Brak doświadczenia dot. współpracy z usługodawcami ADR, wewnątrz danego przedsiębiorstwa
1	Nieodpowiednia jakość usług ze strony usługodawców ADR
5 2 5	Potencjalne trudności z wyegzekwowaniem porozumień wynegocjowanych w ramach ADR (np. nieuznawanie wyroków arbitrażowych czy transgranicznych porozumień mediacyjnych)
X 1	Brak wiedzy nt. ADR jako odpowiednich metod rozwiązywania sporów
	Inne...
	Inne...

4. Decyzję o skorzystaniu z alternatywnej metody rozwiązywania sporów można podjąć umieszczając tego typu zapis w umowie lub w okresie po podpisaniu umowy a przed wyniknięciem konfliktu, albo też już po jego wyniknięciu. Jak dzieje się Pani/Pana zdaniem najczęściej? Prosimy uszeregować moment podjęcia decyzji w skali od 1 do 4 (4 – najczęściej, 1 – najrzadziej):

Ocenić (od 1 do 4)	Podjęcie decyzji o zastosowaniu ADR
4 1 4 4	Na etapie przygotowywania tekstu umowy (włączenie zapisu do umowy)
2 2	Po podpisaniu umowy a przed wyniknięciem sporu (odrębna umowa lub zmiana umowy poprzez dopisanie odpowiedniej klauzuli)
1 3 3 4 1	Po wyniknięciu sporu (odrębna umowa)
X 4 1 1	ADR nie są rozważane na żadnym ze wspomnianych etapów

1.3 Powody korzystania z alternatywnych metod rozwiązywania sporów oraz bariery, z powodu których przedsiębiorstwa nie godzą się na alternatywne metody rozwiązywania sporów PO wyniknięciu sporu.

5. Proszę wybrać 5 najczęstszych POWODÓW, dla których, według Pani/Pana, firmy dobrowolnie godzą się na alternatywne metody rozwiązywania sporów już po wyniknięciu sporu. Proszę uszeregować następujące pięć powodów pod względem hierarchii ważności (5 – najczęściej, 1 – najrzadziej):

Wybrać i Ocenić 5 głównych powodów	Powody dla których firmy godzą się na ADR już po wyniknięciu konfliktu
5	Za radą prawnika zatrudnionego w firmie na stałe
5	Za radą prawnika zewnętrznego
X 4 3	Aby obniżyć koszty (koszty procesu > koszty ADR)
5	Aby zaoszczędzić czas (czas procesu > czas ADR)
	Aby mieć więcej kontroli nad procesem rozwiązywania sporu
5 4 4 5	Aby w szerszym zakresie uwzględnić interesy stron
X	Aby zachować poufność postępowania
4 3 3	Aby mieć większy wpływ na wynik sporu
3 3 2 4	Aby zachować stosunki biznesowe
2	Aby uniknąć procesu transgranicznego
1 2	Aby uniknąć precedensów prawnych
1 x 1	Z nakazu sądu / obowiązku prawnego
1	Jest to typowa praktyka w branży
1	Taka jest polityka firmy
2 x 2	Aby móc pośrednio lub bezpośrednio wybrać osobę odpowiedzialną za rozwiązanie sporu (np. arbitra, mediatora)

	Inne...

6. Proszę wybrać 5 najczęstszych BARIER, z powodu których, według Pani/Pana, firmy dobrowolnie nie godzą się na alternatywne metody rozwiązywania sporów już po wyniknięciu sporu (w sytuacji braku tego typu klauzuli w umowie lub odpowiedniego zapisu prawnego/decyzji sądu).

Wybrać i Ocenić 5 głównych powodów	Powody dla których firmy nie godzą się na ADR już po wyniknięciu konfliktu
5 x 3 5 4	Z powodu eskalacji konfliktu, braku zaufania i barier w komunikacji; już jest za późno, aby cokolwiek uzgodnić
2 x 2 1 2	O metodach rozwiązywania sporów decydują prawnicy firmy, a oni preferują drogę sądową
4	O metodach rozwiązywania sporów decydują prawnicy zewnętrzni, a oni preferują drogę sądową
X 1 3	Brak zaufania do neutralności arbitrów/mediatorów
4 5 5	Niechęć ze strony przeciwnika w sporze
3 x 2 3	Brak wiedzy o istnieniu usługodawców z zakresu ADR
1 x 4 1	Brak doświadczenia firmy w pracy z usługodawcami ADR
	Nieodpowiednia jakość usług ze strony usługodawców ADR
	Inne...

Alternatywnie:

2. Wykaz przeprowadzonych wywiadów

7. Proszę wymienić osoby lub organizacje z Pani/Pana sieci, które mają doświadczenie w zakresie alternatywnych metod rozwiązywania sporów pomiędzy przedsiębiorstwami i byłyby zainteresowane udostępnieniem dalszych informacji na ten temat.

Imię i nazwisko / nazwa	Rola	Podmiot
Tadeusz Pilas	Prezes Zarządu tpilas@instem.krakow.pl	Przedsiębiorstwo Prywatne INSTEM
Sławomir Kostecki	Właściciel firmy fhwodnik@poczta.fm	PHU Wodnik
Stanisław Sokołowski	Właściciel zis.sokolowski@interia.pl	Przedsiębiorca Prywatny
Andrzej Sadowski	Dyrektor Filii	VINSAR

	andrzej.sadowski@vinsar.pl	
Maciej Zajączkowski	Prezes Zarządu maciek@nugraphics.pl	Nu Graphics Sp.zo.o
Paweł Krzyżak	Dyrektor ds. handlowych Pawel.krzyzak@unimax.com.pl	UniMax S.A.
Jarek Migon	Właściciel migon@grafiQa.pl	Grafika
Lucyna Płonka	Dyrektor Biura biuro@sbdim.pl	Stowarzyszenie Budowniczych Domów i Mieszkań
Waldemar Mazan	Wiceprezes W_mazan@wp.pl Przewodniczący Sądu Arbitrażowego Budownictwa i Nieruchomości przy Konfederacji	Konfederacja Budownictwa i Nieruchomości Związek Pracodawców
Waldemar Czaplicki	Wiceprzewodniczący Sądu j.w.	j.w
Johann Komor	Biuro.komor@wp.pl	KOMOR Opole ul. Lipowa 6
Tomasz Mazur	Właściciel firmy biuro@opolkan.pl	OPOL- KAN Krapkowice
Stanisław Osiecki	Właściciel firmy hydroblokker@gmail.com	HYDROBLOKKER OPOLE
Andrzej Sadowski	Dyrektor Filii andrzej.sadowski@vinsar.pl	VINSAR
Maciej Zajączkowski	Prezes Zarządu maciek@nugraphics.pl	Nu Graphics Sp.zo.o
Damian DUK	Właściciel info@ddtherm.com.pl	DDTHERM Spółka z o.o.

Alternatywnie:

3. Wykaz danych pośrednich wykorzystanych w procesie tworzenia profilu kraju

8. Proszę wskazać tytuł i datę publikacji lub ankiet, które według Pani/Pana wiedzy zawierają przydatne dane na temat:

1 Problemów napotykanych podczas korzystania z alternatywnych metod rozwiązywania sporów pomiędzy przedsiębiorstwami,

2 Kosztów i oszczędności związanych z alternatywnymi metodami rozwiązywania sporów po stronie przedsiębiorstw z nich korzystających, usługodawców z tej dziedziny, a także państwa,

3. Przeciętnego czasu trwania procesu sądowego w sektorze przedsiębiorstw.

Ad 1.Kluczowym problemem napotykanym wśród respondentów jest brak **mocy prawnej** rozwiązywania konfliktów (przeważnie natury finansowej np. dot. niezapłaconych faktur).
Ad 2. Według mojej oceny i przeprowadzonego sondażu w tym temacie, koszty przy zastosowaniu ADR są niewspółmiernie niskie w stosunku do kosztów i czasu postępowania rozjemczego przed sądami.
Ad 3.Przeciętny czas trwania procesu sądowego w sektorze przedsiębiorstw (arbitrażu) to około od 2 do 5 lat.

Opracowanie Ministerstwa Sprawiedliwości: „Mediacja w sprawach gospodarczych. Stan prawny na 01 września 2011 r. Autor: Sylwester Pieckowski, wiceprzewodniczący Społecznej Rady ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości. http://ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/mediacje/download,1594,4.html

www.kig.pl (Polish Chamber of Commerce)

UWAGI DODATKOWE
DORADCY ZWIĄZKU RZEMIOSŁA POLSKIEGO W PROJEKCIE "BRANŻE W DIALOGU":

Bariery, z powodu których przedsiębiorstwa nie godzą się na alternatywne metody rozwiązywania sporów PRZED wyniknięciem sporu

1. Powszechna niechęć przedsiębiorców do stosowania mechanizmów ADR
2. Standardowe podejście prawników doradzających umieszczanie w umowach zapisów dot. rozwiązywania sporów na drodze sądowej, nie poprzez ADR,
3. Brak podstawowej wiedzy iż w art. 47 Karty Podstawowych Praw Unii Europejskiej określono prawo do efektywnego środka prawnego[7].
4. Brak świadomości przedsiębiorców dotyczącej istnienia ADR; brak szerszej wiedzy, że mechanizmy pozasądowego rozstrzygania sporów są instrumentem usprawniającym dostęp do szeroko rozumianej sprawiedliwości w różnych obszarach życia codziennego.
5. Brak wiedzy o dwóch podstawowych instytucjach alternatywnego rozwiązywania sporów: arbitrażu[8] i mediacji[9]. Wskazane przepisy umożliwiają przedsiębiorcom dokonywanie zapisu na sąd polubowny i wybór arbitrażu jako alternatywnej metody do rozstrzygnięcia sprawy
6. Brak zaufania przedsiębiorców do ADR, ze względu na mało precyzyjne reguły prowadzenia sporu np. przed sądem arbitrażowym, co w efekcie powoduje wybór sformalizowanej procedury przed sądem powszechnym.

[7] http://eur-lex.europa.eu/pl/treaties/dat/32007X1214/htm/C2007303PL.01000101.htm
[8] art. 1154 - 1217 Kodeksu Postępowania Cywilnego (Dz.U. nr 178 poz. 1478 z dnia 16.09.2005 r.).
[9] Art.10 KPC, ustawa z dnia 17 listopada 1964 r.

7. Brak wiedzy o tzw. zasadzie słuszności, która zakłada, iż strony powinny dążyć do rozwiązania sporu i wyjaśnienia wszystkich okoliczności sporu właśnie w oparciu o zasadę słuszności, a nie upatrywać wygranej, posługując się sztywnymi przepisami prawa procesowego.
8. Mylne stawianie opinii przez przedsiębiorców[10] o kosztach postępowania arbitrażowego, które według nich są znaczne wyższe w porównaniu do kosztów państwowego wymiaru sprawiedliwości. Jest to niewłaściwe stanowisko, choćby z faktu, iż postępowanie przed sądem polubownym jest, co do zasady, jednoinstancyjne, które kończy się wydaniem ostatecznego wyroku.
9. Brak specjalistycznej wiedzy i dostępu do szerszych danych np. o ilości przeprowadzonych postępowań w rozwiązywaniu sporów B2B z wykorzystaniem ADR w poszczególnych branżach, a w szczególności dot. MŚP. Brak danych i pozytywnych dobrych przykładów do propagowania tej idei.
10. Brak dostępnych alternatywnych systemów rozstrzygania sporów w niektórych sektorach przemysłu, brak zaufania do systemów.
11. Generalnie, w porównaniu z krajami UE, istnieje niewielka popularność ADR w Polsce. Wg badań i odpowiedzi wybranych ok. 40% interesariuszy z obszaru ADR, w Polsce w 5 sektorach: transport, energia, dostawa wody i CO, budownictwo, sektor gier - programy i systemy ADR są najmniej stosowane.[11]
12. Zbyt niewielka ilość sektorowych ADR zarejestrowanych w sieci Komisji Europejskiej. Można wymienić Stały Polubowny Sąd Konsumencki przy Prezesie Urzędu Komunikacji Elektronicznej, Sąd Polubowny przy Komisji Nadzoru Finansowego, Rada Reklamy, Polskie Centrum Mediacji – obszar ogólny, Rzecznik Ubezpieczonych i Rzecznik Praw Obywatelskich

Potencjalne korzyści dla przedsiębiorców umieszczających zapisy o alternatywnych metodach rozwiązywania sporów w umowach

A. Podejście ogólne

1. Skuteczność mediacji jako alternatywy dla sądu potwierdzają statystyki. Strony osiągają satysfakcjonujące porozumienie w 70-80% mediacji. Niezależnie od rezultatu.[12]
2. Skuteczność ADR jako alternatywy dla kosztownego, czasochłonnego niekoniecznie fachowego sądownictwa powszechnego. Formy znacznie tańsze i działające szybciej[13].
3. Istotne zalety mediacji
   a) Mediacja pozwala na utrzymanie relacji biznesowej pomimo powstałego między stronami konfliktu. Po rozpatrzeniu sporu gospodarczego w sposób mediacyjny strony najczęściej dalej ze sobą współpracują, „tworzą dialog gospodarczy".
   b) W trakcie mediacji strony zachowują pełną kontrolę nad opracowywanym porozumieniem. Osiągnięty konsensus jest owocem pracy obu stron, jest prawdziwym rozwiązaniem, jakiego sobie strony tak naprawdę życzą. Strony w czasie postępowania mają prawo do pełnej prywatności, brak publicznego dostępu do postępowania jak w sądzie.

[10] Wg. Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej http://prawo.money.pl/aktualnosci/okiem-eksperta/artykul/sad;arbitrazowy;-;polubownie;i;szybko,145,0,237457.html
[11] Final Report to DG SANCO – Study on the use of Alternative Dispute Resolution in the EU, 16 October 2009. http://ec.europa.eu/consumers/redress_cons/adr_study.pdf
[12] Serwis informacyjny: http://www.mediacja.com/
[13] W najbardziej popularnym w Polsce Sądzie Arbitrażowym przy Krajowej Izbie Gospodarczej, opłaty wynoszą 500 zł (bez VAT) za sprawy o przedmiocie sporu wartym do 10 tys. http://prawo.money.pl/aktualnosci/okiem-eksperta/artykul/sad;arbitrazowy;-;polubownie;i;szybko,145,0,237457.html

c) Możliwość swobodnego przedstawienia swojego stanowiska i zrozumienie stanowiska zajmowanego przez drugą stronę podczas rzeczowej rozmowy o problemie. Jeżeli stronom nie uda się wypracować porozumienia w mediacji, pozostaje zawsze otwarta możliwość rozstrzygnięcia sprawy przez sąd.

4. Istotne zalety arbitrażu.
   a) Cechuje się poufnością postępowania – rozprawy w sądach gospodarczych są jawne, wysoki poziom specjalizacji arbitrów - wybierani przez strony zwykle rekrutują się zazwyczaj z grona przedstawicieli danej dziedziny,
   b) Inne korzyści arbitrażu: większa prostota postępowania, procedura jest mniej sformalizowany, działa jednoinstancyjnie, w oparciu o jasne zasady; strony sporu wspólnie wyznaczają arbitrów i godzą się na ich wyrok, upraszcza to wszelkie kroki postępowania.
   c) W zasadzie od orzeczeń arbitrażowych nie ma zwyczajnych środków odwoławczych, istnieje środek nadzwyczajny, jakim jest skarga o uchylenie orzeczenia. Orzeczenia sądów polubownych są ostateczne i mają taką samą moc prawną jak orzeczenia sądów powszechnych.

Branża budowlana

1. Przedsiębiorcy budowlani na całym świecie chętnie wybierają sądy polubowne do rozstrzygania sporów z inwestorami czy podwykonawcami gdyż decydują trzy czynniki:
   - szybkość, kompetencja i zaufanie[14]. Nie tylko w branży budowlanej szczególnie ważnym aspektem jest przede wszystkim czas, w ciągu którego przeprowadzany jest arbitraż - wynosi on przeciętnie od trzech do pięciu miesięcy, co jest wyraźnym przyspieszeniem w stosunku do postępowania w ramach sądownictwa powszechnego. W polskich warunkach, gdy w sądach powszechnych na wyrok czeka się często latami, możliwość szybkiego załatwienia sprawy jest niezwykle istotna.
2. W sądach arbitrażowych spory rozstrzygają fachowcy. Są to prawnicy specjalizujący się w inwestycjach i prawie budowlanym, ale także, w razie potrzeby inżynierowie czy architekci. Uczestnik takiego postępowania może liczyć na merytoryczną rozmowę z arbitrami, o co znacznie trudniej jest w sądzie powszechnym[15]
3. Dla polskiego biznesu rosnące znaczenie ma fakt, że sąd arbitrażowy może łatwo rozstrzygać spory z podmiotami zagranicznymi. Polska znajduje się wśród 144-ech państw, które ratyfikowały zawartą 50 lat temu konwencję nowojorską o uznaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych.[16] Międzynarodowe sądownictwo arbitrażowe daje więcej możliwości w zakresie rozstrzygania sporów gospodarczych niż sądownictwo powszechne.
4. Obserwuje się stały wzrost spraw spornych w budownictwie rozpatrywanych przez Sąd Arbitrażowy przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie. O ile w 2008 roku spraw takich sąd polubowny przy KIG rozpatrzył 64, w następnym roku było ich już 79, to w 2010 roku wpłynęło ponad 100.[17]

Czynnikiem zachęcającym do polubownego rozstrzygania sporów jest stosowanie przy zawieraniu umów zasad FIDIC (Federation Internationale Des Ingenieurs-Conseils - Międzynarodowa Federacja Inżynierów-

[14] Mec. Marek Furtek, Sąd Arbitrażowy przy Krajowej Izbie Gospodarczej.
[15] Tamże,
[16] *KONWENCJA O UZNAWANIU I WYKONYWANIU ZAGRANICZNYCH ORZECZEŃ ARBITRAŻOWYCH sporządzona w Nowym Jorku dnia 10 czerwca 1958 r.* Dz.U. z 1962 r. Nr 9, poz. 41
[17] Mec. Marek Furtek, Sąd Arbitrażowy przy Krajowej Izbie Gospodarczej,

Konsultantów).[18] Z punktu widzenia potencjalnych konfliktów, w zasadach FIDIC istnieje możliwość modyfikacji klauzuli arbitrażowej poprzez umieszczenie zapisu na stały sąd polubowny i jego regulamin. Arbitraż prowadzony jest wg Reguł Arbitrażu Międzynarodowej Izby Handlowej w Paryżu). Często w „Warunkach Kontraktu na Budowę" wprowadzany jest zapis o Komisji rozjemczej. Komisja Rozjemcza jest wyznaczona i „w gotowości" w okresie trwania Kontraktu.

[18] A.Frydrych, Zarządzanie projektem wg zasad FIDIC, http://www.4pm.pl/artykul/zarzadzanie_projektem_wg_zasad_fidic_inzynier_kontraktu-62-1214.html